

4. De Klomperij in vogelvucht

„Entwicklungsgeschichtlich betrachtet ist das Handwerkertum aus dem Bauertum hervorgegangen” leest men in een volkskundige monografie ²⁸⁾. Het komt mij voor, dat deze historische conclusie, zoals zovele andere, voor de klomperij door een kaartbeeld zou kunnen worden bevestigd. Leest men het werk van B o m a n n, dan blijkt de klomp in het gebied dat hij beschrijft, de Lünenburgerheide, evenals in de Pfalz ²⁹⁾, nog op boerderijen te worden vervaardigd. Het daarop gevolgde stadium dat de handwerker al rondtrekkende zijn ambacht uitoefende, van plaats tot plaats verder reizende en zoekende naar emplooi ³⁰⁾, leeft nog in de herinnering van sommige invullers van vragenlijst 29a. C 149 schrijft: *De losse stellages op poten werden wel gebruikt verderop in Drente. Zou deze vorm niet ontstaan zijn doordat de klompenmaker heel vroeger met zijn blok en gereedschap naar de boer ging? De boer kapte één van zijn bomen en liet de klompenmaker bij zich thuis komen om er klompen van te laten maken voor zijn gezin.* Uit G 14a bericht men: *Van de klompenmakerij is vanuit Wollinghuizen weinig of niets te vermelden. Soms kwamen hier klompenmakers van elders enige dagen bij een boer (...) klompenmaken.* In V a k t a a l pag. 170 is de gedachte uitgesproken, dat in de terminologie, b.v. in de benaming van de werkplaats, nog herinnerd wordt aan het stadium dat men de klompenmakerij als een soort huisnijverheid beoefende. Misschien is dat evenwel ook te waarderen als een overgang van rondtrekkend ambacht naar vestiging van het bedrijf op één bepaalde plaats, ongetwijfeld de volgende stap. C 159 schrijft: *Eigenlijke klompenmakers waren in deze omgeving niet. Het waren timmerlui-schilders, ook wel arbeiders, die met dit werk in de winter wat verdienden. In een schuurtje of hok (klomphok) was hun werkplaats. Hun werk kon niet altijd de kritiek doorstaan.* Schepers wijst erop, dat „in früheren Zeiten” het klompenmaken op het platteland maar een bijverdienste was voor kleine boertjes.

Van de afkomst van de klomperij uit het boerenbedrijf, indien die voorstelling al geldt voor het métier in Frankrijk en het Zuidnederlandse

²⁸⁾ R. Weiss, *Volkskunde der Schweiz*, Erlenbach-Zürich z.j. (1946), pag. 111.

²⁹⁾ A. Becker, o.c. pag. 275.

³⁰⁾ Men vindt deze werkwijze gedocumenteerd voor verschillende handwerkers, b.v. bij E. H. Meyer, *Deutsche Volkskunde*, Berlin und Leipzig, 1921, pag. 196, bij W. Diemer, *Hunsrücker Volkskunde*, Bonn 1925, pag. 201 (kleermakers, schoen- en meubelmakers), bij B o c k, pag. 31 en 38 (klompenmakers, houtzagers en „Mollenhauer”), bij Schepers (klompenmakers) en bij S a s s pag. VII (timmerlui).